

DOMOVINA

Li
Ljubljana

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovine“, Miklošičeva cesta 16, Telefon 72

Izhaja vsak petek.

Naročnina: Četrtno Din 7.50, polletno Din 15.—
celoletno Din 30.—

Ne smemo pozabiti

Klerikalce silno peče, da jih neprestano spominjamo njihovega agitacijskega orožja ob lanskih skupščinskih volitvah. Da bi zabali ljudstvo v spanje pozabljenja, psujejo v svojem časopisju po svoji stari ogabni navadi voditelje samostojne demokratske stranke, zlasti Pribičevića in dr. Zerjava, gobezdajo o korupciji in hvalisajo novo vlado, da uvaja red, zakonitost in pravico.

Ne hujskamo, ako razkrinkujemo klerikalna politična sleparsiva, na katerih danes in od nekdanj sloni vsa sila klerikalne stranke. «Slovenski gospodar», ki nam te razkrinkovanje očita kot zlobno hujskanje, naj si le mirno vtakne za klobuk svoj uvodnik «Zloba in neumnost». Zloba je doma okrog klerikalnih listov, neumnost pa med onimi ljudmi, ki niso toliko razsodni, da ne bi šli tudi na najbolj bedasti klerikalni lim.

Nismo hujskali proti davkom, če smo zahtevali od klerikalnih poslancev, da izpolnijo sedaj obljube glede znižanja, odnosno olajšanja davčnih bremen. Lani ob skupščinskih

volitvah so zakoniti klerikalni agitatorji po štajerskem in Kranjskem obetali ljudem, da bodo plačevali manjše davke, če zmagajo klerikalci. Mi se takih nečuvnih zlorab ljudske preprostosti nismo nikdar posluževali. In če ste vi obljubljali, izpolnite sedaj, ako niste samo sleparili! Sedaj imate moč, da napravite vse, kar se napraviti dá.

Isto velja za znižanje cen. Agitatorji SLS so po vsej Sloveniji razglašali: «Ko pride Korošec v Beograd, bo blago cenejše, kava in sladkor se bosta dobila za polovično ceno itd.» No, Korošec je prišel v Beograd, a cene so poskočile, davki so se povišali — baš tudi po zaslugi klerikalnih tigrov, naši vojaki so še nadalje ostali v Macedoniji, čeprav so prej vsepovsod obljubovali, da bodo izposlovali vojaško službovanje naših fantov v ožji domovini.

Koliko klerikalnih obljub se je izpolnilo? Niti sedaj na vladnem krmilu še niso klerikalni tigri pokazali nikakega znaka, da znajo več nego samo hraniti ljudstvo s sladkimi

obljubami. — So pač tigri takšni, kakor so mnogi podeželski duhovniki, ki si z bero in drugimi dohodki ustvarjajo raj na zemlji, a kmetom obljublajo nebesa po smrti.

Naši tigri tudi časa nimajo, da bi se brigali za ljudsko dobrobit, ker morajo najprej ugnati «korupcijo». In to «korupcijo» preganjajo tako, da odstavljajo z važnejših uradniških mest politične nasprotnike ter postavljajo na ta mesta svoje miljence. Takšna je toliko hvalisana vlada pravice in zakonitosti. Ali je to pravično, da vržete vestnega uradnika, ki je zakrivil le to, da po svojem mišljenju ni vaš pristaš.

Strahovlada, ki jo uvajate, bo odprla oči marsikateremu slepcu, ki sedaj še tava za vami. Zelimo, da ostanejo klerikalni tigri dovolj dolgo časa v vladi, ker le tako se bo mogla do golega razkrinkati stranka, katere sila sloni na najnižkotnejši demagogiji.

Početje klerikalcev v vladi je baš takšno, da odpira oči tudi njihovim tihim zaveznikom-neklerikalcem, ki so si želeli takšne spremembe režima.

So trije pajdaši,
pajdašica vmes,
ki špricovnce vzadaj
imajo zares.

Al' kdor bi pa vprašal,
kaj v špricovncih je,
nastavi le hrbet,
pa vedel boš vse.

Ti trije pajdaši
so brumni možje,
najbrumnejša z njimi,
je tetka, sevč.

Saj striček «Slovenec»
povedal je sam,
da spol je slabotni
sploh brumnostj vdan.

Ta brumnost je taka,
kož znano je že:
iz špricovnc se brizga
smrad črne vodč.

Je prvi «Slovenec»,
za njim «Domoljub»,
med njima je «Straža»,
se štrihajo skup.

Ob strani na kraju
je stric «Gospodar»,
študira, kak' komu
napravil bi kvar.

Oni, ki prinašajo „luč“ ...

Iz špičastih šlahov,
kak' šumno frči
smrdljivost med brunne
slovenske ljudi.

Slovenski moj kmetič,
kaj prida imaš,
da z godljo se črno
polivati daš?

Kaj nisi dovolj še
z mračnjaštvom polit
in avtonomije,
obljub še ne sit?

Cim bolj jih poslušáš,
tem bolj se črniš,
nazadnje pa brco
le v hrbet dobiš.

Zdaj plačaš minisire,
pa 'maš tud' «profit»:
da zobljejo tigri
iz vladnih korit.

Ta črni se cajteng,
oj, kmetič ti, boj,
sicer boš gor' plačal,
da bridek bo joj!

Slovenska prosveta
res s tem se goji,
če gnoj klerikalni
jo dobro gnoji.

Politični pregled

Naša notranja politična napetost traja dalje in ne najde umirjenja. Odkar je gotovo, da

vsstopijo radičevci v vlado,

je jasno, da pretresa našo mlado državo

ustavna kriza,

ker se nahajajo na vladi razen Davidovičevih demokratov stranke, ki so nasprotnice vidovdanske ustave. To je naravnost nečuden slučaj, da tvorijo vlado tudi stranke, ki kopljejo ob samih temeljih države. Ali bo pri tem ostalo? Prav gotovo ne, ker rušenje države ni tako lahka in enostavna stvar, kakor si misli kak radičevac. Oni lahkomišelnih srbijskih politikov, ki se dajo podpirati po radičevcih, pravijo, da se Radič poboljšuje, ker hočejo sami sebe in svoje pristaše potolažiti. Bilo bi res prav lepo, če bi se Radič poboljšal, toda kdor je njegovo pustolovsko politiko zasledoval, ne more zlahka verjeti v njegovo poboljšanje. Račun za vse te opasne eksperimente, če spodlete, bo plačalo ljudstvo. Posledice dela protiustavne vlade se čutijo vedno bolj. Posebno

na prosvetnem polju,

ki ga ima v svojih rokah dr. Korošec, ki uvaja zopet nemške in madžarske šole. Cela Vojvodina je razburjena in ogorčena zaradi tega, Korošec se pa ne ozira na vse to, temveč dalje kaže svojo oblastnost in ošabnost povsod, kamorkoli pride. V Ljubljani so ga morali pozdraviti profesorji kot šolarčki. Klerikalizem je grd v svoji notranjosti in ljudje bodo klerikalno ošabnost in maščevalnost še dobro čutili na svojih hrbtih!

Zalostno je pri nas, v naši sosesčini pa tudi. V prvi vrsti na Bolgarskem, kjer so jav-

ni po čini umori na dnevnem redu. Te dni je bil

ubit znani voditelj macedonskih teroristov
Todor Aleksandrov,

dober prijatelj Radića. Aleksandrov je bil krvolok, ki je prelihl mnogo ljudske krvi. Dobil je torej, kar je iskal. To je znan zločinec, posebno nad našim narodom, kajti bil je voditelj onih macedonskih razbojnikov, ki so stalno vznemirjali našo južno mejo. Za časa svetovne vojne je pa ta krvolok dal živalsko pobiti na stotine ranjenih srbskih vojakov, ki jih srbska vojska ni mogla vzeti sabo! To je največji zločin razbojnika Aleksandrova in naša država je zahtevala po vojni od Bolgarske njegovo izročitev, da ga postavi pred sodišče kot navadnega morilca. Toda zapadne vesile so bile preveč obzirne proti Bolgarski in tako je bil razbojnik kaznovan sedaj za svoje zločine na tleh lastne domovine od lastnih bratov, ki so bili že siti njegovih nasilij, ker on je izvrševal nasilja tudi na Bolgarskem nad svojimi političnimi nasprotniki. To pa ni le en slučaj političnega umora v Bolgarski. Kakor je znano, se je izvršilo v Bolgarski tekom zadnjih dveh let že mnogo takih umorov, ki pričajo, kako žalostne razmere morajo vladati v državi, ki je tudi slovanska.

Ravno tako se Italija stresa v težkih notranjih bojih. Tudi tam so politični umori na dnevnem redu. Primer s poslancem Matteottijem je znan. Fašisti so ga odvedli v avtomobilu in zaklali. Sedaj se je pa izvršil

umor poslanca Casaliniija,

ki je pristaš fašistovske stranke. Po Italiji se govori in piše, da so ga ubili nasprotniki fašistov, da maščujejo Matteottijev umor, drugi, previdnejši, ki fašizem poznajo v vsej

njegovi brutalni nagoti, pa trde, da so umorili Casaliniija sami fašisti, da bi tako odvrnili pozornost ljudstva od umora Matteottijevega. Pri Italijanih je vse mogoče, ker je to zelo pokvarjen narod, dasi je zelo katoliški ter veren in čeprav ima v svoji sredi papeža ter na stotine kardinalov, škofov in prelatov, kajti baš italijanska duhovščina ni mnogo vredna.

Rusija se sicer popravlja in približuje rednim razmeram, ali miru v posameznih pokrajinah še nima. Te dni je nastala

revolucija v Kavkaziji,

in uporniki se polasčajo vedno več ozemlja, tako da morajo boljševiki zbirati močne armade proti njim. Tudi črnomska boljševiška vojna mornarica je morala stopiti v akcijo. Vrhu tega grozi nekaterim ruskim pokrajinam zopet lakota, ki tudi lahko provzroči resne nemire.

Dopisi

MEDVODE. V nedeljo 14. t. m. smo imeli pri nas zgodovinsko slavnost — vzdavo temeljnega kamna Sokolskega doma. Slavnost bi po svojem pomenu zaslužila večje udeležbe bratskih sosednjih društev. Vsekako pa pričakujemo ob priliki otvoritve našega Sokolskega doma boljšo udeležbo tudi bratov iz Ljubljane. Potek slovesnosti je bil: Okrog tretje ure je šel sprevod članov, članic in naraščaja v kroju ter članov v civilu z železničarsko godbo na čelu z veseličnega prostora k zgradbi Sokolskega doma. Starosta br. Leopold Fertin je v kratkih, jedrnatih besedah pozdravil navzoče, spominjajoč se ustanovitve društva leta 1919. in hitrega društvenega razmaha. Za njim je povzel besedo župni starosta br. dr. Šemrov iz Kranja, ki navdušeno pozdravlja dvanajsti sokolski dom in omenja veliko važnost tega trenutka, ko se vzdaja temeljni kamen. Ko se v svojem govoru spomni in pozdravi našega pr-

Grob v gozdu

Povest iz prešlih časov. Spisal Soteščan.
(Konec.)

Odhod glavarja in gospe Justine na Prelesje je spravil majorko Purman v obupen položaj. Vedela je, da biva v gradu neznanec Ivan Kračar, ki ji je obljubil plačilo, če se mu posreči načrt. Lahko pa zasačijo njega in oskrbnika; še njo bodo nazadnje prijeli, če jo bosta izdala kot tretjo v njuni zvezi. Res se ji je že večkrat posrečilo, da je krivdo zvalila na druge, toda sreča je opoteča.

Naročila je Pavli, svoji zaupnici, da naj ji naznani glavarjevo vrnitev. Toda dan je potekal, Pavle pa ni bilo od nikoder. Ako se glavar še ni povrnil, se je moralo zgoditi nekaj posebnega, tako dolgo bi brez nujnih opravkov ne ostajal na Prelesju. Morda se ji je izneverila njena prijateljica, spoznavši nevarnost, ali pa je že prejela zaslužen nagrado.

Stresla se je ob misli na kazen ter se je z vročim čelom naslonila na okno. Tedaj se je spodaj na ulici pojavil glasen šum. Strahoma je odprla okno. Na cesti pred hišo se je zbirala množica, zroč na orožnika, pred katerim je stopal mož z uklenjenimi rokami; glava mu je bila upognjena in hoja zibajoča — spoznala je Tacelja, grajskega oskrbnika,

«Prijeli so ga!» se je z dlanjo udarila po čelu. «Moj strah je bil opravičen.»

Za orožnikom pa se je pomikal voz z mrtvaško krsto. Truplo Ivana Kračarja, ki so ga našli mrtvega pod rebrijo v Dolgem brdu, so peljali v mrtvašnico, kjer se bo raztelesilo v svrhu preiskave. Ljudstvo je govorilo o pravkar odigranem dogodku na Prelesju, menilo se je o graščaku Valaronu, čigar truplo je bilo odstranjeno iz grobnice ter pokopano v gozdu pod graščino.

Trudila se je, da bi ujela kako besedo, ki bi jo spravljala v zvezo s tem dogodkom. Ker pa kljub pazljivosti ni čula imenovati svojega imena, se je nekoliko potolažena spustila v naslanjač.

Pozno zvečer jo je posetila Pavla. — «Vse je uničeno,» je prisopla v njeno sobo. «Ivan je mrtev, oskrbnika so prijeli; v palači pa praznujejo zmagoslavje ter se pripravljajo na ženitovanje.»

«Nehaj!» jo je majorka ustavila. «Tudi na to sem bila pripravljena. Veš, Pavla, to delo je bilo pre malo zamišljeno. Pa zdaj je vseeno. Da le naju nista izdala!» — Nezaupno je izgovorila zadnjo besedo v strahu, da ji bo Pavla podrla upanje.

«Midve sva na varnem,» se je glasilo poročilo njene zaupnice. «Glavar mi je ob povratku pokazal zelo prijazno lice, Amalija mi je sama prinesla obvestilo o srečnem izidu in Ljudmila je vstala iz

postelje ter je prav vljudno govorila z menoj. O, če bi ti ljudje le količkaj slutili... Tako pa — pogum, milostlji val! Najmanjši sum ne leti na naju.»

«Že mogoče,» se je oddahnila majorka. «Ivan je torej držal besedo, obljubil mi je molčati, ko sem mu zagotovila pomoč. Prav, da se je ponesrečil; živ bi mi bil lahko nevaren, mrtvega se ne bojim...»

«Najina vloga je torej doigrana,» je rekla Pavla. «Začetek je bil dober ter je mnogo obetal, konec pa je nedovršen. Jutri bom, kajne da, že lahko odpovedala službo; kajti odpirati in zapirati vrata, pometati in snažiti kljucke ni moje opravilo, če ni še kaj drugega zraven, kar zanima in obeta zaslužek. V palači sedaj ni zame takega dela. V kratkem bo poroka gosposkične Ljudmile. Milan je bil nocoj pri glavarju, pri večerji so se razgovarjali o ženitovanju.»

«O Milanu mi ne govori,» je prepovedala majorka. «Kar pa nama je spodletelo na eni, morava začeti na drugi strani. Takega dela sva vajeni in časa je dovolj. — Ali poznaš trgovca Kramarja in njegovega sina Viktorja?»

«Seveda ga poznam,» je prikimala Pavla, zadovoljna, ker se ji obeta zopet novo delo. «Krasen ptiček, ta Viktor! Njemu morava nastaviti posebno zanko, da ne odleti.»

vega Sokola Nj. Vel. kralja Aleksandra I., zaigra godba državno himno. Zeli društvu, da pride dom čimprej pod streho in vzpodbuja k nadaljnemu vztrajnemu delu za sveto sokolsko idejo. Kot tretji govori zastopnik društva za zgradbo društvenih domov br. Ivo Berščak iz Ljubljane, ki v kratkih temperamentnih besedah, spominjajoč se ustanovitelja sokolstva br. dr. Tyrša in njegove požrtvovalnosti za narod, očrta cilj in glavni namen Sokola. V svojem govoru se spominja obletnice prebitja solunske fronte in omenja, da bi brez Sokolov in sokolske vzgoje ne bilo — Jugoslavije. Navdušeno pozdravlja naraščaj — nado naše bodočnosti. Omenja teorijo treh narodov, kot jo proglašajo naši nasprotniki, in dejstvo, da smo vsi en narod, iz kojega so se razvila sedanja plemena zaradi političnih, ekonomskih in drugih prilik. Temperamentna izvajanja br. Berščaka, ki je končal s pozivom, da naj se Sokoli vzgajajo in bodo pripravljene ponesti simbol našega edinstva — jugoslovansko trobojnico — na Gospodstvo polje in zasaditi svoj prapor na razvaline narodnega doma v Trstu pod poveljstvom našega največjega Sokola — kralja Aleksandra I. Koj na to je bil vzdignjen kamen in pod njim pergament s posvetitvijo in z imeni sedanjega odbora z lastnoročnimi podpisi. Po končani slavnosti se je spreved vrnil na veselehi prostori br. Jesiha, kjer se je razvila domača zabava. — c.

RADOMLJE. S težkim srcem so morali pozirati naši klerikalci zadnji dopis v «Domovini». Po vsej vasi je šla govorica, da so dopis sestavili študenti, češ, preprost človek kaj takega ne zmore. Dolžili so Potokarjeve študente, toda jaz mislim, da se za resnico ne potrebujejo nikake gimnazije. Seveda, vi «Lažilubarji», potrebujete za svoj «Lažiljub» že malo več šol. Zaradi tega pa nas nikar ne sodite po sebi. Prosim vas le, da pustite g. J. Š. in gg. Potokarje na miru. Da ne boste ugibali, vam povem, da sta bila dopisnika A. R. in R. J. — «Slovenec» piše v dopisu iz Radomlja, da so gg. Potokarji že dožupanovali. No, o tem bomo še govorili. Skrjančki pa so že dožupanovali.

«Da, da, posebno zanko» je potrdila majorka, «zato, ker ima očeta, ki ga zasleduje od ranega jutra do poznega večera...»

«In Viktor? Kaj pravi on?»

«Levico ponuja meni, z desnico se drži očeta,» ga je ocenila zaničljivo. «Meni zatrjuje zvestobo, očetu pa pravi, da me bo pustil na cedilu. Morda je primoran, da ga zadovoljuje s tako izjavo, kajti starec me sovraži in zavoljo mene je zagrozil sinu, da ga bo v oporoki popolnoma prezrl. — V resnici pa bo minulo nekaj let, preden me Viktor izloči iz srca.»

«Ali pa nikoli,» je menila Pavla. «Čuta ljubezni nekateri ljudje ne morejo za tretji.»

«Tako se govori! In zato bom skrbela z vsemi poštenimi in nepoštenimi sredstvi, da se Viktor oddalji očetu ter približa meni. Vse sem pripravljena storiti zanj ter za njegovo imetje — vse, prav vse...»

«Čemu vse?» je dejala Pavla in jo pogledala. «Edina ovira je oče Kramar s svojim sovraštvom in kljubovanjem. Ali je to vse? Vse?»

«Prav imaš; vem, kaj bom storila. Kramar je kljub visoki starosti strasten lovec, jutri pojde na lov. Znan mi je prostor, kjer bo še pred solncem čakal divjih petelinov. Kot zamaknjen bo sedel na

Najlepše je, če nas pustite lepo na miru. Tudi se prav nič ne bojimo stranke Frančakovega ata. Drugič vam povemo še kaj več resnega, a ne kakor vaši «Lažilubarji». — «Š t u d e n t i z R a d o m l j a.

PREČNA PRI NOVEM MESTU. Popotnik-železničar, ki se voziš mimo nas, ne ozri se semkaj, ker živi tu človek, ki kot upokojenec ne najde pametnejšega dela kakor denunciranje poštenih ljudi. To je Srebotnjak, ki se je pred nedavnim časom priselil s svojo ženo k nam. Železniško ravnateljstvo v Ljubljani je pred kratkim prejelo dve anonimni pismi, vsebujoči polno laži in naperjeni proti Jožetu Poljšaku, železniškemu čuvaju na Hudem (čuvajnica št. 16). Ker se ravnateljstvo na te pismi ni oziralo, sta došli še dve pismi, polni obrekovanja in podpisani od navedenega Srebotnjaka. Železniška komisija je prišla takoj na Hudem in se po štiriurnem zaslišavanju prepričala, da je vse skupaj podla laž. G. Poljšak je moral na pritisk železniške uprave vsó zadevo javiti sodišču. Prošli teden se je potem vršila obravnava proti zakonskima Srebotnjak, ki sta bila obsodena: žena Srebotnjakova na 300 Din, a Srebotnjak na 600 Din globe ter na povračilo sodnih stroškov. Zakonska Srebotnjak sta pač že dovolj stara, da bi lahko opustila take stvari in ne delala krivice revežem.

SINJI VRH V BELI KRAJINI. Imamó se pri nas na Sinjem vrhu različno. Včasih smo mirni in tihi, včasih se pa izvrstno zabavamo. Tak kratkočasni večer smo imeli v sredo 3. t. m. zvečer. To je bil cel dirindaj tam nedaleč od cerkve. Bil vam je to shod, kakršnega ne bi priredil niti Korošec niti Spaho. Nastopali so govorniki in govornice v vseh tonih in melodijah. No, kakšen je bil začetek, bomo kaj videli: Bila je na dotičnem mestu neka starejša ženska, ki je začela govoriti besede, ki so močno zbadala nekoga, ki si je mislil, da je strašno mogočen, mogočen kot smrt. Zato je prisopihal kar s koso, da z enim mahom odseka glavo ženski, ki mu je pa medtem odnesla pete. Tedaj se je začelo nekaj takega, kakor babilonsko zmešanje jezikov. Bilo je tako, ka-

kor da bi izpustili vse unobolne iz Studenca. Bil je tam tudi on, ki ljudi kar tako tjavendan spravlja na ljubljanski grad. Bili so tam ženin in nevesta, tašče in Bogve kdo vse. Na shodu se je govorilo o vsem mogočem; od palca na nogi do najvišjega lasa na glavi, od rojstva do groba, od otroka do starčka, vse je bilo v pretresu. Vse to je nekoga prav ostro zbadalo. Ko je bilo vsega konec in so govorniki zapustili svoja mesta, nam je trobentač glasno zatrobil v znamenje, da je vsega konec, nakar se je občinstvo s smehom razšlo. Gotovo boste zopet mislili in si glavo belili, kdo je vendar tisti «hudič», ki onim «vragom» pri «Domovini» vse pove. To izvedete je nekaj jako težkega, vendar pa ni nemogoče. Kdor hoče zvedeti za dopisnikovo ime, naj naredi tako-le: Štirinajst dni naj gre vsak dan k Majgenici (po ljudski pravljici je bil v njej vrag) in naj tam devetindevetdesetkrat izgovori nastopne besede: «Ah, vipinil tum». In ker so, kakor sem večkrat slišal, pri «Domovini» sami vrage, je gotovo tudi on, ki je bil v Majgenici nekje pri uredništvu «Domovine». Ko bo dotični štirinajst dan devetindevetdesetič izpregovoril tiste besede, se mu bo prikazal tudi vrag in mu bo bolj tiho na uho pošepetal dopisnikovo ime. Poskusite torej! — Z v i t a b u č a.

SELA PRI DOBOVI. Tudi mi smo imeli občinske volitve. Možak, ki je hotel postati župan, si je v ta namen začel graditi hišo. Bil je to Jože Molan, ki se je priženil iz druge občine in postal prvi začetnik klerikalne stranke v naši občini. Mož si je mislil: «Pisati in brati znam, tudi nemščino lahko slišim. Prejemal bom zaslužek župana, tajaška, pa še kak drug dinar se posebej vlovi. Kdor je prijazen z ljudmi, ta kaj velja. Saj ima župan povsod prvo čast. Ne bo mi treba več hoditi v to smrdljivo jajčjo službo v trgovino g. Löschniga v Brežicah. Samo hišico moram drugo sezidati, ker stara ni več umestna za župana. Samo denarja je premalo. Pa saj imam vpliv. G. Löschnig me imajo radi in potem imam brata — kaplana». — No, in res so zidarji postavili hišico do volitev, le ometati in popolnoma dogotovili

smreki, ki jo je polomil veter in tam blizu štrli visoka skala; narava ji je na sredi vdrla luknjo, skozi katero se lahko porine puškina cev. Sprožila bom, puška bo zadela in Kramarja ne bo več...»

«Vi boste streljali?» se je Pavla začudila. «Ne verjamem!»

«Že sem streljala, ko sva z majorjem, mojim pokojnim možem, hodila na lov. Njegovo puško — krasno dvocevko — sem obdržala. Ali je še nisi videla, Pavla?»

«Vedela nisem, da jo znate tudi rabiti, milostljiva.»

«Pa še kako spretno,» se je pohvalila. «Pomerila bom in Kramar bo padel za det. — Divji lovec ga je ustrelil — po reko, ko ga najdejo mrtvega. In Viktor bo podedoval trgovino — jaz postanem njegova žena.»

«Nocoj bom ostala pri vas, da se natančneje dogovoriva,» se je Pavla odločila, da pomaga vragu, govorečemu iz te propale ženske.

«Seveda ostaneš in jutri tudi in vedno,» ji je obljubila. «H Kočniku ne pojdeš več; tam ni mesta zate, ustvarjena nisi za navadno deklo. Vidiš, Pavla, ta hiša bo še tvoja last,» ji je lagala, vedoč, da je poslopje, v katerem prebiva, že davno njenih upnikov, ki tekmujejo med seboj, čigavo bo,

«S čim naj vam povrnem, milostljiva?»

«Preskrbi mi ponošeno moško obleko. Obrni se na kakega hlapca, takega, ki je bolj plitvega razuma, da ne vzbudiš pozornosti. Prinesi mi jo vsaj do enajstih nocoj.»

«Brez skrbi, milostljiva! V eni uri boste imeli obleko in klobuk.» — Pavla je smuknila skozi vrata, zavila je po stopnicah na dvorišče, tam se je kot mačka plazila ob zidu proti sosedovemu hlevu, kjer je potrkala na umazano okno.

Majorka je pripravila puško ter jo je skrila na posteljo pod odejo. Čez kake pol ure se je vrnila Pavla z oguljeno in zašito moško obleko. Pomagala ji jo je obleči; pripela ji je umetne brke in z neko temno barvo ji je namazala obraz. Njene dolge lase je povila v kito, pokrila jo je s klobukom, za katerim je tičalo lepo fazanovo pero.

Tako našemljena je stopala majorka s puško proti Dolgemu brdu, kamor je dospela še pred jutranjo zarjo. Spretno se je plazila med grmovjem do skale, za katero je počenila. Prav takrat je od nasprotni strani prišel tudi lovec Kramar ter je sedel na podro drevo.

Tisto jutro je bil Kramarjev Viktor radi očeta v velikih skrbeh. Branil mu je hoditi ponoči v Dolgo brdo, vedoč, da se

Je do tega časa niso mogli. Na dan volitev je bila njegova skrinjica prva. Ko so skrinjice odprli, je bilo v njegovi le 18 kroglic, vse druge kroglice pa so brčkone miši znosile proč. Njegova žena je bila močno vesela, da bo sedaj njen mož nekaj več, in mu je priredila boljšo večerjo. Ko je prišel mož domov, ga je hitro vprašala: «No, Jože, ali je dobro izšlo?» Mož pa je baje odgovoril le: «Oh, ti prešmentani zidarji so krivi. Volilci so vedeli, da nove hiše še nimam gotove, a staro poslopje ni za županstvo, ker pride k županu vedno kak gospod. Oh, ti prešmentani zidarji, še likofa jim ne bom dal!» No, saj bodo tri leta kmalu minila; ta čas pa bo treba ostati še pri jajcih, čeravno to ni bogvekakšna služba. Sicer pa za njim ne žaluje nihče. — Gospod frater iz samostana.

SV. KRIŠTOF PRI LAŠKEM. Kakor je znano, so tudi v naši občini pri občinskih volitvah zmagali klerikalci. Vsa demagoška sredstva so uporabili, samo da so preslepili ljudi. Sedaj pa, ko je nastopil čas, da izpolnijo klerikalni odborniki vsaj nekaj svojih obljub, so pričeli drug za drugim spati in ne vidijo skrajno pokvarjenih cest ter drugih težav nas občanov. Vsa čast gre pa gg. odbornikom Samostojne demokratske stranke, ki se marljivo brigajo za interese nas občanov, četudi jih je manj kakor klerikalnih. Zapomnite si, klerikalci: ko pridejo vnovič občinske volitve, boste lahko na prste prešteli svoje volilce, kajti ljudstvo spoznava, da se razumete na občinsko gospodarstvo ravno tako kot zajec na boben. Prihodnjic vam obrnemo hrbet in bomo vsi pametni možje volili demokrate. — Bivši volilci SL.

ŠMARJETA PRI RIMSKIH TOPLICAH. Slučajno sem prejel «Slovenca» z dne 4. t. m., v katerem se sramotno napada predsednik stavbnega odbora za most v Šmarjeti, g. viš. nazd. Kokalj. Ker poznam omenjenega gospoda že mnogo let kot velezaslužnega moža, sem se zanimal za očitke v «Slovencu» in dognal, da je v vsem okrožju povsod zelo priljubljen razen pri nekaterih mračnjakih. Dopisnik se

je lagal, da je most odnesla voda. Vsak domačin bo potrdil, da se je most zaradi slabega stanja po ukazu okrajnega glavarstva podrli, ves les in železje so pa brčkone pristaši «Slovenčevega» dopisnika brez dovoljenja odnesli. Če dopisnik želi, se lahko navedejo imena. Sploh dopisnik «Slovenca» o vsi zadevi nima niti najmanjšega pojma. G. Kokalj se je trudil, da je zbral v enem letu preko 40.000 Din in precej lesa. Da pa ne more celega mostu strelti iz rokava, to je lahko vsakemu razumnemu človeku jasno. Radi prošnje in proračuna povem radovednemu dopisniku «Slovenca» na uho, naj se obrne na g. Kugovnika (poslanca), ki naj posreduje pri vladi reda in zakonitosti, da prošnjo v najkrajšem času reši. Sicer sem pa prepričan, da bo dobil enak odgovor kakor stavbni odbor že lansko leto. Z.

PRIHOVA PRI KONJICAH. «Bliže cerkve, bliže pekla», pravi kmetski pregovor. Kdor tega ne verjame, naj gre v našo vas in takoj bo to verjel. Omeniti hočem nekaj reči, ki so sramota za prihovško faro in ki se gode pod krinko pobožnjakega klerikalizma. Dve zagrizeni klerikalni hiši se že štiri leta smrtno sovražita zaradi malenkostnega koščka zemlje. Ali je to krščanska ljubezen? Vsak trezno misleči človek bo potrdil, da ne. Gospodinja ene teh dveh hiš je dala svojo hčerko v samostan in je na to zelo ponosna, po drugem kraju pa je pregnala iz svoje hiše svojega sorodnika zato, ker je bil naročnik «Domovine». Seveda je s to «krščansko ljubeznijo» ustregla «gospodu», in to je glavno. Naš g. župnik takšne reči mirno gleda. Ne enega koraka ni storil, da bi pomiril tožujoče se sosede. Seveda, «kjer se prepirata dva, tretji dobiček ima». In nazadnje še tukaj pri nas velja med klerikalci to-le načelo: «Če se zameriš Bogu, ti je odpuščeno, če pa našemu «gospodu», pa nikdar». Naš župnik je vso svojo pozornost in premetenost obrnil v to, da izsledí mene dopisnika «Domovine», Pravijo, da je Marijinim družbaricam obljubil kot nagrado svojega hlapca Jurija za moža,

ako me katera «izšnofa». Doto bo baje tudi odšel. Seveda na ta lim so sedle skoro vse. Ena teh bujnih devic se je izrazila celo, da mi živemu potegne kožo s telesa, če me dobi. Pa le počasi. Na to dekle se še bomo spomnili. Odkrito rečeno: to preganjanje je ogabno in nevredno vsakega človeka; po vrhu vsega pa tudi smešno. Pustite zasledovanje, ker je itak zastoj, temveč bodite takšni, da mi ne bo treba več grajati tukajšnjih prilik. Opozarjam vse, ki me iščejo, da name še ni nihče vrgel nikakega suma. Pa brez zamere. — Demokrat.

Gospodarstvo

TRŽNI PREGLED.

ZITO. Dasi je dinar znatno poskočil na zunanjih tržiščih, vendar žitne cene ne kažejo oslajenja. Na novosadski blagovni borzi se je dobila 17. t. m.: pšenica po 355 Din, ječmen po 330 Din, turščica po 280 do 290 Din, fižol po 425 Din.

ZIVINA. Porast dinarja je povzročil, da cene naše goveje živine ne prijajo inozemstvu. Zato je izvoz zastal. — Na zagrebškem sejmu 17. t. m. so bile za kg žive teže nastopne cene: voli prvovrstni 13 Din 50 par do 15 Din, drugovrstni 12 Din 50 par do 13 Din, tretjevrstni 10 Din do 11 Din 50 par, krave prvovrstne 12 Din 50 par do 13 Din 50 par, drugovrstne 11 do 12 Din, tretjevrstne 8 do 9 Din, biki 12 do 14 Din, teleta prvovrstna 20 do 21 Din, drugovrstna 18 Din 50 par do 19 Din 50 par, svinje pitane 23 do 24 Din, nepitane 20 do 22 Din 50 par. Konji so se trgovali po 3000 do 10.000 Din za komad po kakovosti in vrsti.

KRMA je imela nastopne cene: detelja navadna in lucerna 100 do 125 Din, seno 75 do 113 Din, otava 100 do 125 Din za 100 kg.

= Vrednost denarja. Na zagrebški borzi se je dobilo dne 17. t. m. v devizah: 100 avstrijskih kron za 10 ¼ pare, 100 italijanski

v tamošnjih gozdovih skrivajo lovski tatovi, ki mu strežejo po življenju. Toda oče ga ni ubogal in sinu ni prej mirovala vest, dokler ni obesil puške na ramo ter šel za njim. Sledil mu je v primerni razdalji, pripravljen, da mu lahko vsak trenutek priskoči na pomoč.

Pričelo se je daniti. Viktor je zapazil očeta, sedečega na deblu, v naročju mu je ležala nabita puška, ki jo je držal z obema rokama, da bo hitreje pomeril in sprožil, kadar zagleda plen. Obstal je za grmom, odkoder je gledal naravnost v starčevo lice, polno ljubezni in priznanja.

Skesano je povetil glavo. Kolikokrat je lagal pred tem obličjem z obljubami, da bo ostavil majorko, katero mu je izkušeni oče hotel iztrgati iz srca. Sramoval se je svoje slabosti in omahljivosti in ponovno je sklenil, da se je otrese — nje, ki je najgrša in najnesramnejša ženska fudi v njegovih očeh.

Sedel je za grm na hrastov štor. Od tukaj bo gledal očeta, niti za hip ga ne sme pustiti izpred oči.

Zdajci je zapazil za skalo — ne daleč od očeta — nekoga, čigar čudno obnašanje je izdajalo zlobni namen. Smatral ga je za tatinskega lovca; venomer se je oziral izza skale, klobuk mu je bil potis-

njen na oči. Videl je, kako pripravlja puško — meril je na očeta...

Viktorju se je zavrtelo v glavi. Samo trenutek morda in počil bo smrtonosen strel! Zgrabil je puško ter jo je sprožil — na obeh straneh je počilo ob istem času — morilec je poskočil ter padel na tla.

«Oče, moj dragi oče!» je Viktor hitel proti očetu, misleč, da ga je zadela krogla iz puške hudobnega tatu.

«Viktor, ti si streljal! Krogla mi je frčala mimo levega ušesa,» se je Kramar bližal s tresočimi koraki sinu, ki ga je spoznal po glasu.

«Streljal sem na neznanca, ki je istočasno pomeril ter ustrelil na vas. Njegova puška ni pogodila — moja je zadela...»

«Ubil si ga? Koga in kje? Govori, sinko!»

«Tamle za skalo. Pojdiva, oče! Morda še ni izdihnil svoje grešne duše.»

Molče sta stopala proti skali. Tam sta našla morilca, ležečega na hrptu, kri prihajajoča iz rane na sencih, mu je tekla po obrazu, srce mu ni bilo več. Njegova puška je tičala v luknji sredi skale, klobuk pa, ki je odletel pri padcu, je obvisel na veji, štrleči iz bližnjega grma.

«O, joj, ta glava!» se je stresel Viktor, zapazivši kito, v katero so bili poviti dolgi lasje.

«To je — ženska...» Kramar se je sklonil nad mrličem; tudi sin se je pri-pognil, obrisal je mrliču krvavo liso, pričemer je zadel ob umetne brke, ki so od-padle na tla. Spreletela ga je groza in roka mu je odrevenela — spoznal je majorko — — —

«Umoriti me je hotela,» je vzdihnil oče. «Prejela je plačilo!»

«Oče, odpustite!» Viktor se je oklenil očeta ter se je naslonil na njegovi prsi.

V palači glavarja Kočnika se je praznovalo zmagoslavje. Zopet je sijalo blagi družini solnce z brezoblačne višine: Amalija se je za vedno otresla svojih sovražnikov, Ljudmila pa je živela srečno in zadovoljno z Milanom, svojim blagim soprogom v gradu v Prelesju, kjer sta a stalno naselila.

Pod graščino v Dolgem brdu pa se je potikala ženska — zbegana in umazana — čije obupni glasovi so navdajali z grozo vsakega, kdor jih je slišal v pozni uri Pavla, majorkina služkinja, je zblaznela radi smrti svoje gospe ter je zbežala šumo, kjer jo je iskala in klicala zaman. Lovci so jo našli nekega jutra ob skali ležečo na ustih prav na istem mestu, kjer je majorka Purman končala svoje nesrečno življenje.

lir za 317 Din 50 par, 1 dolar za 72 Dn 50 par, 100 češkoslovaških kron za 219 Din, 100 švicarskih frankov za 1367 Din 50 par.

= **Ravnateljstvo državne kmetijske šole na Grmu in gospodinjne šole v Šmihelu** javlja, da je za vstop v zimski oddelek na kmetijski šoli na Grmu že dovolj prosičev; istotako je popolnoma zasedena tudi gospodinjna šola v Šmihelu in se več ne sprejema prošnje za ta zavod. V **celoletnem oddelku kmetijske šole na Grmu** je pa še dovolj mest na razpolago in se vabijo zlasti **mladenici iz vinorodnih krajev**, da vlagajo prošnje za vstop v ta oddelek. Učenci se v celoletni šoli dosti več naučijo kot v zimski, ker vidijo vsa dela v gospodarstvu tudi **praktično izvajati**, česar v zimskem času ni. Prošnje je vlagati do 1. oktobra t. l. pri ravnateljstvu šole.

= **Sestanek industrijcev in trgovcev kožarske stroke na Praškem velikem sejmu** se bo vršil 24. t. m. Otvoril se bo ob 10. dopoldne. Pričakuje se tudi poset iz naše države.

Kmetijski pouk

OBIRANJE IN PRODAJANJE SADJA.

Letos imajo razni kraji v Sloveniji prav blagoslovljeno letino na jabolkih. To velja posebno za Gorenjsko in za Štajersko. Po teh krajih se drevje šibi od obilega sadja. Potrebno je, da se v takih letih spravi sadje v denar. Največ nam vržejo **namizna jabolka**, če jih moremo v svežem stanju prodati. Tako sadje ima najvišjo vrednost, in čim prej ga prodamo, toliko bolje je za nas.

V okolici velikih mest se sadje lahko proda. Drugače pa je zunaj na deželi. Tukaj ga je treba prevažati in **na debelo oddajati**. V ta namen je pa treba, da se združujemo, da sadno kupčijo organiziramo in da sadje na vagone oddajamo. Tukaj je treba skupnega dela in združenih moči.

Za tako kupčijo je pa tudi treba, da sadje skrbno obiramo, da ga sortiramo in po sortah ločeno prodajamo. Namizno sadje, ki naj se pošilja po železnici naprej, mora biti obrano, to se pravi, z roko potrgano in nepoškodovano. Le tako sadje ima vrednost in je tako sadje se brez škode prevažna. Sadje, ki ga otesamo ali pa oklestimo z drevja in ki pada na tla, tako sadje se zmeraj več ali manj pobije in obtolče. Tako sadje nima kot namizno sadje nobene prave cene in se tudi ne drži.

Res je obiranje sadja bolj zamudno, ali pri namiznem sadju se mu moramo privaditi, ker je ta način trgiranja edino pravi in nam zagotavlja veliko boljše cene. Obiranje in sortiranje, to sta važna dva pogoja za dosego boljnih cen pri sadju. Prenehati pa moramo z običajnim klatenjem in otresanjem namiznih jabolk. Klatenje ima še to slabo stran, da oklestimo tudi veliko rodnega lesa, ki nam gre v izgubo za prihodnja leta.

Naša dežela bi za namizna jabolka dobila lahko veliko več, kakor dobiva sedaj. Treba pa, da se ganejo naši gospodarji in da store svojo dolžnost. Treba je, da se pobrigajo zato in da se ne izgovarjajo, da jim vzame obiranje preveč časa in dela. Če sadje drugod lahko obirajo, da ga bolje prodajo, ga moramo tudi pri nas, če ga kupec zahteva. Treba pa tudi, da se strnemo po vaseh skupaj in da si poiščemo dobrega kupca in ga ne čakamo za pečjo. Letos bi se za sadje lahko veliko dobilo, ker ga manjka po drugih

krajih. Na sto- in stotisoče bi lahko spravili za jabolka.

Največ vredna so zimska namizna jabolka. Kdor ima kaj ugodnega prostora za shranitev trpežnih zimskih jabolk, naj spravi del svoje letine za zimsko prodajo, ko ima sadje najugodnejšo ceno, zlasti v tem slučaju, če bi ga ne mogel sedaj jeseni dobro prodati.

PROTI RJI PRI PŠENICI.

Škoda, ki jo prizadeva rja na žitu, je ogromna in najhuje je to, da smo proti tej žitni kugi tako rekoč brez pomoči, ker nastopa kot posledica neugodnega vremena in napada čez noč cele pokrajine, malone brez izjeme. Edino dobro pri njej je to, da se prikazuje le v gotovih letih po naših njivah in da nam ne dela leto za letom večje škode.

Škoda po rji je velika in se pozna na zrnju in na slami. V takih letih nam ostaja zrnje medlo in prazno, tako da ga je polovico manj kakor navadno, ali pa še manj. Slama, ki je močno od rje strta, je pa tudi tako slaba in nezdrava, da ni dobra za pokladanje in da ima tudi za nastiljanje manjšo vrednost.

Rja nastopa najhuje v nizkih, vlažnih, bolj zavetnih legah. Bolj odporne so višje, zračne in odprte lege. Tudi imamo danes vrste pri pšenici, ki imajo bolj turdo slamo in ki so zaradi tega bolj odporne proti rji. Ravno tako opazujemo, da je gosta in bohotno rastoča pšenica bolj podvržena napadom po rji. V vsem tem je zarezati migljaje, kako se je varovati pred močnejšimi napadi te škodljive žitne bolezni. Je pa še ena okolnost, ki pospešuje močnejši razvoj te bolezni in na katero je treba opozoriti. Izkušnjo nas uči, da je pšenica, gnojena s hlevskim gnojem, bolj podvržena rji kakor pa pšenica, ki je prišla še **le drugo leto po takem gnojenju na vrsto**, recimo n. pr. po gnojenem krompirju, turščici itd.

Pri nas ima marsikdo navado, da pšenici gnoji. Kakor je pri sedanjem načinu njivskega kolobarjenja tu in tam tako gnojenje opravičeno, vendar kaže iz ozirov na potrebno varstvo proti rji delati na to, da pride pšenica zmeraj še **le drugo leto po gnojenju**, in naj se v ta namen raje prejšnjemu sadežu nekoliko močnejše gnoji. Če je pa treba na vsak način pšenici pomagati, naj se ji v tem slučaju pomaga z umetnimi gnojili.

Dajmo se proti rji bojevati zaradi tega v bodoče tudi na ta način, da **ne gnojimo žitnim rastlinam s hlevskim gnojem**, ampak da jih pridelujemo še **le drugo leto po gnojenju**, da jih pridelujemo raje po gnojenih okopavinah ali deteljah in da jim pomagamo, če treba, z umetnimi gnojili.

Beleške

+ **Izdajalci slovenstva v Celju**. Klerikalni voditelj v Celju dr. Ogrizek se je zvezal s celjskimi Nemci in nemškutarji ter sestavil za občinske volitve skupno listo z njimi. Delati kompromise z nemškutarji na tako vročih tleh, kakor je Celje, je neodpušljivo narodno izdajstvo. In na tej listi so nemškutarji celo v večini. Pošteni pristaši SLS se tega dejanja dr. Ogrizka sramujejo in se je že več kandidatov klerikalcev prijavilo, da se črtajo na listi, ker so bili napačno informirani. Zavedni Slovenci brez razlike strank te liste ne bodo volili, ker ne marajo, da zavladajo v Celju zopet isti ljudje, ki so za časa stare Avstrije bili naši najhujši preganjalci.

+ **Marijanski kongres in drugo**. Napredni listi, med temi tudi «Domovina», so o tem kongresu pisali kot o kongresu vernikov in ne strankarjev, a vendar se «Slovenec» še vsaja nad njimi. Dasi nismo zadnjič hoteli izreči niti suma, moramo danes zaradi izzivanja klerikalnega časopisja in baš na podlagi pisanja tega časopisja pribiti resnico, ki smo jo vedeli že prej, da je ta kongres pomenjal tudi klerikalno parado. Saj je znano, da klerikalci nesramno zlorablajo baš take prireditve v svoje strankarske namene. Najbolj pečejo «Slovenca» očitki, da so bile na shodu v ogromni večini ženske. «Slovenec» opravičuje to dejstvo na nastopen jezuitsko hinavski, ogabno čenčav način: «... Saj jih je bilo mnogo (namreč žensk), seveda se pa ženske v takih rečeh ne dajo prekositi od moških. Da pa ni bilo moških več, sta temu nastopna dva vzroka: Štirinajst dni pred kongresom je bil v Mariboru mladeniški tabor, na katerem je bilo več tisoč fantov. Zadnje nedeljo pred kongresom pa je bil velik shod bivših vojakov na Brezjah zopet z več tisoč udeleženci. Tudi vsi ti so se poklonili Mariji, če ne v Ljubljani in na Rakovniku, pa na Brezjah in pri Materi milosti v Mariboru.» — To je hinavščina. Vemo prav dobro, da ste se za temi zborovanji štulili pravi zagriženi strankarji-klerikalci, ki že od nekdanj, kakor običajno, s pomočjo verske zlorabe ribarite v kalnem. Za to so vam najprikladnejši objekt preproste starejše ženske, ki seveda ne morejo ničesar za to, da niso baš najbistrejšega duha. In ženstvo potem vpliva na moštvo. Metoda je ta vaša preizkušena za lovljenje kalinov in vam, žal, često tudi uspe, zato menda, ker je po vašem med ljudstvom prosveta tako silno razširjena. Mi ne bomo povzdigovali te prosvetljenosti, ki je ni, v deveta nebesa, temveč se bomo v resnici prizadevali, da poneseimo čim več luči med naš narod, da ga iztrgamo ogabnim krepljem klerikalnega farizejstva in zahrbtnega zlorabljanja vere.

+ **Radičev tabor in zrelost njegovih pajašev**. V nedeljo je imel Radič v Zagrebu shod, na katerega so prišli radičevci iz vse Radičeve «človečanske in mirotvorne republike». Govoril je Radič, kakor običajno; premetaval je fraze o republiki, monarhiji, seljaštvu, ruskih boljševikih ter zabelil vse skupaj s solzavostjo, da bi tem bolj učinkoval na množico preprostih hrvatskih seljakov, ki so zbog svoje gorostasne nevednosti pripravljene požreti še takšno demagogijo. In demagoški zna biti Radič. Ko je zvonilo poldne, se je hinavsko odkril in pred vso množico molil. Hrvatsko radičevsko časopisje je poročalo o tem shodu takšne preračunane solzavosti in budalosti, da jih res more spraviti pod streho le človek, kateremu je razum popolnoma otopel. Neki list pravi med drugim: «Včeraj (14. t. m.), ko je predsednik hrvatskega narodnega zastopstva Radič drugič govoril (drugič je namreč govoril še bolj po radičevsko ko prvič), je nad veličanstveno množico ljudstva letela bela golobica. V solncu poznega poletja je bila kot simbol ljubavi in miru, ki sta vladala v srcih tisočev ljudstva, ki je prispelo v beli Zagreb... Ko je drugič govoril, je zvonilo poldne... prekinil je govor z besedami: 'Zvoni poldne, molimo Boga.' In pokrižal se je in šepetal očenaš... Ganljiv prizor... A ona bela golobica, znak miru in sreče, je letela ponovno nad množico in seljaki so govorili, opazujoči jo, tako lepo in hitro: 'Delo nam je

blagoslovljeno ... Neki drugi list je prinesel slike radičevskih seljakov na konjih z raznim pompozniimi naslovi. Vsi radičevski listi so pretirano smešno hvalili in povzdigovali svojega nekronanega kralja Radića, to je človeka, ki ga nikjer na svetu, koder je blodil, niso vzeli za resnega radi njegove čenčavosti in nestalnosti v nazorih. Uverjeni smo, da so ga tudi boljševiki sprejeli prijazno le, da se ga poslužijo kot orodja za komunistično propagando. Res samo v Jugoslaviji je mogoče, da celo mnogi inteligenti gredo s človekom, ki hoče majhno hrvatsko pleme od-

ločiti od Srbov, ki pišejo in govore popolnoma enak jezik kakor Hrvati. Kaj naj bi imeli Hrvati od te ločitve, o tem si danes radičevci nedvomno niso na jasnem. Cilj Radića je menda cepiti se ter biti majhen, in to brez povoda ter le v ogromno škodo Hrvatov kakor Srbov ter poleg tega še Slovencev. Če bi sedaj Radićeva zmešana naziranja dosegla cilj, bi se najbrže zgodilo, da bi tisto ljudstvo, ki danes v svoji nevednosti budali za največjim evropskim mojstrom v ljudskem sleparjenju, naskočilo svojega voditelja in ga obesilo na prvo dřevo.

* **Trboveljski lažisoproj obsojen.** Kakor je čitateljem znano, je pred kratkim prispel k rodbini Krevelj v Trbovlje postopač Jožef Očko ter se je vdovi Krevelj, sedaj poročeni Zupan, izdajal za njenega prvega moža, ki je padel na italijanski fronti. Zaradi tega poskušenege sleparstva je bil sedaj pred okrožnim sodiščem v Celju obsojen na 10 mesecev ječe.

Iz raznih krajev

* V Mengšu je po dolgi bolezni umrl fa-
mošnji posestnik in gostilničar g. Josip Kralj.
N. v m. p.!

* V Kamniku je umrla ga. Eliza Kette, in-
ženjerjeva vdova in mati okrajnega glavarja
g. Otona Ketteja. Blag ji spomin!

* V Podnartu je neki zidarski delavec iz-
vrševal popravila pri transformatorju. Pri
tem je prišel v dotiko z žico visoke napetosti
ter padel z lestve takoj mrtev na tla.

* Pri Sv. Jederti nad Laškim je dne 4. t. m.
umrl v cvetu mladosti g. Alojzij Hödi, pod-
uradnik Trboveljske premogokopne družbe
Brezno-Huda jama. N. v m. p.!

Tedenske novosti

* **«V zatišju Gorjancev.»** Zaradi pomanj-
kanja prostora smo konec tega podlistka pre-
ložili za prihodnjič.

* **Kralj na lovu.** Kralj Aleksander je s kra-
ljivo Marijo odpotoval v ponedeljek na dr-
žavno posestvo v Belje, kjer bo prirejen velik
dvorni lov. Kralj ostane na lovu teden dni
in se v soboto povrne v Beograd.

* **Svetovni potnik pri kralju Aleksandru.**
V soboto popoldne je kralj Aleksander v
daljši avdijenci sprejel svetovnega potnika
Milorada Rajčevića, ki mu je pri tej priliki
izročil kot spomin na svoje večletno potova-
nje po Afriki štiri slonove zobe, okrašene z
risbami tamkajšnjih domačinov, ter krasno
palico iz dragocenega lesa s slonokoščenim
držajem, ki je vložen z zlatimi okraski. Vse
te predmete je Rajčeviću poklonil sultan ota-
ka Sansibara.

* **Zahvala sklicateljev sestanka bivših vo-
jakov iz svetovne vojne na Brezjah.** Vsem, ki
so pomagali prirediti krasno uspeli sestanek
31. avgusta na Brezjah, in vsem tovarišem,
ki so se ga udeležili, izrekamo pristrčno za-
hvalo. Obenem sporočamo, da smo od pre-
bitka darovali 1000 Din društvu invalidov,
1000 Din vojnim slepcem (od teh je bilo
544:50 Din posebej v ta namen zbranih na
Brezjah); novoizvoljenemu odboru, ki naj bi
dalje deloval v zmislu sestanka, pa smo izro-
čili ostalo vsoto, v kateri je vključenih 1268
Din, nabranih za spominsko ploščo na Brez-
jah. Prosimo vse Slovence, da odboru poma-
gajo z darovi izvrševati njegove dobrodelne
namene v korist tistim, ki so zaradi vojne
največ trpeli. V odboru, izvoljenem na Brez-
jah, so gg.: Colarič (predsednik), Bonač, Haf-
ner, Jovan, Matičič, Mihevc, Pavlin, Šturm,
Wagner, 1 invalid (ki ga določilo društvo in-
validov). Sklicatelji.

* **Novi bankovci.** Narodna banka sprejme
konec meseca septembra naročene ban-
kovce po 100 in 5 dinarjev. Novi bankovci
pridejo že prihodnji mesec v promet.

* **Vojni invalidi, vdove in sirote iz Ljub-
ljane in okolice.** Vaša dolžnost je, da se ude-
ležite velikega invalidskega zborovanja, ki se
bo vršilo v nedeljo 21. t. m. ob 8. uri v restav-
raciji «Mrak» na Rimski cesti. Ob tej priliki
bomo zadnjič z odločno besedo zahtevali
čimprejšnjo zakonitev invalidskega zakona,
da bo enkrat konec našega bednega življe-
nja. Odbor.

* **Udruženje vojnih invalidov, podružnica
v Ljubljani,** javlja svojemu člansivu, da so
uraadne ure v ponedeljek, sredo in petek do-
poldne od 9. do 12. in popoldne od 15. do
17., v torek, četrtek in soboto pa od 9. do
14. ure. Odbor.

* **Olajšave za potovanje v Italijo.** V krat-
kem se bodo pričela med jugoslovansko in

italijansko vlado pogajanja glede opustitve
potnih lisov za potovanje v Italijo, oziroma
obratno.

* **Predsednik oblastnega odbora Orjune
za ljubljansko oblast aretiran.** Inž. Marko
Kranjec, predsednik oblastnega odbora Orju-
ne v Ljubljani, je bil te dni aretiran in pre-
peljan v zapore celjskega okrožnega sodišča.
Vzrok je neznan. Domneva se, da je aretacija
v zvezi s trboveljskim dogodki.

* **Zmaga naprednjakov v Kozjem.** Pri ne-
deljskih volitvah v Kozjem je dosegla Na-
predna gospodarska stranka 56 glasov in 5
odbornikov, SKS 32 glasov in 2 odbornika,
a klerikalci so dobili samo 22 glasov in 2 od-
bornika. Čestitamo!

* **Občinske volitve v Begunjah nad Cer-
nico.** V nedeljo 14. t. m. so bile v Begunjah
nad Cerknico občinske volitve. Izmed 330 vo-
lilnih upravičencev se je udeležilo volitev 183.
Dobili so klerikalci 120 glasov (11 odborni-
kov), gospodarska lista 22 glasov (2 odbor-
nika), kmetsko-delavska lista 41 glasov (4 od-
bornike). Klerikalci so se posluževali tudi tu
sleparske agitacije z avtonomijo in velesrb-
skim jarmom, čeprav so sedaj tudi sami v
vladi. Neuki ljudje jim še nasedejo, pa bodo
morali vseeno kmalu uvideti, kakšna je avto-
nomija, ki jo obljubujejo klerikalci že toliko
časa, pa o nji ni nobenega sledu.

* **«Pravica in zakonitost».** Kakor se po-
roča iz Beograda, so klerikalni tigri sklenili
odstaviti višjega šolskega nadzornika za Slo-
venijo g. Engelberta Gangla. Zakonitost in
pravica, prikrojena po klerikalnem kopitu,
menda zahtevata preganjanje političnih na-
sprotnikov, čeprav so poštenjaki.

* **Topniško streljanje na ljubljanskem
barju** se bo vršilo v dneh 18., 20., 22. in 23.
t. m. Prostor, ki je določen za te vojaške vaje,
bo imenovane dneve zastražen za vojaškimi
stražami. Postavljene bodo tudi opozorilne
table, ki bodo opozarjale na streljanje in
na opasnost, dotikati se nerazstreljene artilje-
rijske municije.

* **Potres v Laškem in v Rimskih Toplicah.**
V ponedeljek se je čutil v Laškem in v Rim-
skih Toplicah močan potresni sunek, ki je
trajal tri do štiri sekunde ter povzročil veliko
razburjenost prebivalstva, ki je ponekod zbe-
žalo iz hiš. Z nekaterih hiš so padale opeke.

* **Drzen roparski napad.** Te dni sta se
ponoči okoli 2. ure priplazila neznana ro-
parja skozi podstrešje gostilne Marije Dolin-
šek v Sodincih pri Veliki Nedelji v gostilniške
prostore. Zvezala sta gostilničarko in slu-
kinjo Angelo Lah ter nato pobrala, kar sta
dobila. Med drugim sta odnesla nekaj zlat-
nine, več obleke in nekaj gotovine, nakar sta
izginila brez sledu. Orožniki so storilcem za-
retami.

Prosveta

«Gruda» je mesečnik z zabavno in po-
učno vsebino, namenjen pred vsem kmetske-
mu ljudstvu. Poleg tega prinaša tudi lepe
slike. Kakor vidimo iz zadnjih števil, ki ima-
jo jako bogato vsebino, postaja krog sotrud-
nikov «Grude» vedno večji. «Gruda» stane
letno 30 Din in izhaja v Ljubljani.

Janko Kersnik, Cyklamen. Roman. Priredil
dr. Ivan Prijatelj. V Ljubljani 1924. Založila
Tiskovna zadruga. Cena: broširan 22 Din,
vezan 27 Din, poštnina 1:50 Din. — Janko
Kersnik je slikar slovenske malomestne in po-
deželske inteligence, ki nastopa v vseh nje-
govih romanih. V veliki sliki je prvič pokazal
ta sloj v romanu Cyklamen, kakšen je doma,
v gostilni in v čitalnici z njegovim narodnim
in političnim mišljenjem v času, ko se je začel
zavedati svojega slovenstva. — Na knjižnem
trgu tega že več let ni in zato bo izdaja
Tiskovne zadruge, ki je prav lepa in poceni,
dobrodošla vsem ljubiteljem naše književ-
nosti, zlasti pa knjižnicam dijaštva.

Izpred sodišča

Tekom zadnjih 14 dni so se vršila jese-
ska zasedanja porotnih sodišč v Ljubljani,
Mariboru, Celju in Novem mestu. Zločini,
ki so se obravnavali, so podali zopet žal-
ostno sliko propalosti, ki jo v prvi vrsti pro-
vzročja alkohol. Radi dolge vrste obravna-
vanit slučajev smo seveda omejeni le na na-
stopne kratke navedbe:

LJUBLJANSKA POROTA.

Vino in hudobija. Posestnik Franc Ježek
s Slapa pri Devici Mariji v Polju je na duhu
malo omračen, rad pije in se stepe. Dne 29.
maja se je v nekem vinotoču šel za stavo
metat s fantom Ivanom Porento. Ker pa ga
je ta dvakrat vrgel, je Ježek pri tretjem spo-
padu sunil z nožem v Porento in mu pri-
zadejal smrtno poškodbo. Iz raznih okolnosti
je bila za Ježeka izrečena milostna sodba:
2 leti težke ječe.

Pokvarjenost mladine se je posebno po-
kazala dne 10. septembra, ko so ljubljanski
porotniki razpravljali tajne dva klavrna slu-
čaja. Prvi se je tikal 17letnega zidarskega po-
močnika Viktorja Habiča iz Dobrunj. II je

na neki nji vi posilil mlado deklico. Izprijeni Habič, ki je bil tudi član Orla, je prejel tri mesece strogega zapora. — Drugi slučaj je obdeloval tri mladoletne izprijenice, ki so spolno zlorabili umobolno 14letno Marijo Dorčič. Ti junaki so: njen 18letni brat Anton Dorčič, 15letni Josip Novak in 16letni Ivan Črnjak. Prvi je dobil 14 mesecev, drugi 12, tretji pa je bil oproščen.

Fantovski uboj se je na binkoštni ponejdeljek zgodil v Cerkljah, kjer je 25letni mlinar Peter Pirc ponoči po odhodu iz krčme z nožem zadel fanta Kovača v trebuh. Kovač je rani podlegel v bolnici. Peter Pirc pa je bil obsojen na 2 leti težke ječe.

Smrtna obsodba. Helena Štefančič, 32letna služkinja s Kresniških Poljan, je navzlic dobri vzgoji zašla v pohajkovanje in se začela pečati z moškimi. Trikrat je rodila nezakonskega otroka. Dva še živita, tretjega pa je na velikonočni ponedeljek kar vrgla z Rovškega broda v Savo in po zločinu izjavljala: «Hudič ga je vzel!» . . . Za tako brezsrčnost so porotniki soglasno potrdili vprašanje o krivdi umora in Helena Štefančič je bila obsojena v smrt na vešalih.

Nadebuden mladenič je 20letni Alojzij Heuffel, doma z Viča pri Ljubljani. Komaj je odrasel šolskim klopem, je že začel zmikati in goljufati. — Zadnje čase je izvršil kar pet večjih goljufij na znatne vsote in je zato pred poroto prejel 18 mesecev težke ječe.

Blagoslovljenje novih zvonov se je na Belo nedeljo vršilo pri Sv. Trojici v Slovenskih goricah. Ob tej priliki se je seveda tudi popivalo in pretevalo. 25letni Josip Kukovec je z nožem napadel sredi trga fanta Janeza Nekrepa in mu zasadil rezilo v desno stran vratu. Ranil ga pa je tudi po glavi in desni roki. Radi tega brezvestnega uboja je bila Kukovcu odmerjena le nizka kazen: 2 leti težke ječe.

Svojega starega tasta je v nagli jezi premikastil zidar Mihael Rašel v Zabjeku. Sunil je 80letnega starčka preko stopnic, da je obležal nezavesten in mu nato še s kolom polomil šest reber. Hudi zet Rašel je zato dobil 6 mesecev strogega zapora.

Za železniškega dihurja se je izkazal Otmar Lorger, sin premožnih staršev iz Ptuja, toda pokvarjen fant. Vdiral je v vagone in kradel, kar je dobil: blago, tkanine, goveja stegna, svinje itd. Za vso to vagonsko podjetnost so mu prisodili 3 leta težke ječe.

Starčka je oropal 15letni izprijeni falot Doneš Balek iz Peskovcev v Prekmurju. Napadel je namreč 75letnega Štefana Kardoša na cesti ter mu odvzel knjigo s 7900 dinarji. Dobil je tri leta težke ječe.

Iz nedolžne šale je v Melincih v Prekmurju dne 18. junija nastal uboj. Ker je posestnik Štefan Gabo za šalo z bičem udaril fanta Franceta Kuzmo, sta se sprla sogledalca Huzjan in Picabo. V prepiru je Kuzma zasadil Huzjanu nož v hrbet in ga smrtno ranil. Kuzma je bil obsojen na 4 leta težke ječe.

Razprava proti Alojziju Jerančiču, ki je v noči 31. marca t. l. na Vodovodni cesti v Ljubljani ustrelil svoje dekle Faniko Petkovškovo, je vzbudila splošno zanimanje radi celotne zagonetnosti storjenega čina. Naval ljudstva je bil velikanski. Obtoženec je zanimal vse okoliščine, ki pa odločno pričajo proti njemu. Zato je bil v splošno zadoščenje obsojen na 4 leta težke ječe.

Razprava o umoru pod Šmarno goro, kjer je strahotni zločinec Janez Kristan ustrelil in oropal mlado posestnico Marijo Zev-

nikovo, je istotako vzbujala veliko senzacijo in je trajala dva dni. Zakrknjeni obtoženec je vse tajil. Toda po vseh okolnostih in izpovedih prič je bil tako obremenjen, da so ga porotniki spoznali krivega, nakar je bil obsojen v smrt na vešalih.

MARIBORSKA POROTA.

Tretjič je prišla pred poroto Roza Trop, 45letna služkinja, ki je dne 16. avgusta 1911. podžgala gospodarsko poslopje veleposestnika Ivana Ilavšla v Obrežju pri Središču. Njeno krivdo so razkrili šele lani. Dvakrat je porotno obravnavanje o njenem činu že bilo preloženo. Tokrat pa se je krivda ugotovila in Roza Trop je za svoj stari greh prejela tri leta težke ječe.

Auf biks! je 14. oktobra 1923. ponoči klical fant Ambrož Brumen pri Sv. Martinu na Dravskem polju. Zato ga je za nekim drevsom pričakal Ivan Brumec iz Šentjanža. Ko je Ambrož prišel mimo, ga je Ivan Brumec napadel z ročico, mu prebil lobanjsko kost in pretresel možgane. Napadalec Ivan Brumec je za to junaštvo dobil 2 leti težke ječe.

Uboj zaradi ljubosumnosti je zagrešil Martin Turk, lovec na Recenjaku, ki je zameril Alojziju Počniku, da ga ima Veronika Fijavševa iz Št. Lovrenca na Pohorju rajši kakor njega. Ko je nekoč pri Fijavševih našel Pačnika, je s puško pomeril vanj in ga smrtno zadel v trebuh. Za ta čin ljubosumnosti je bil obsojen le na 6 mesecev strogega zapora.

Detomor je zagrešila dekla Lina Krčmarjeva, ki je služila pri posestniku Josipu Titanu v Črnelavcih v Prekmurju. Novorojenčka so našli v hlevu v nekem zaboju in zavitega v cunje. Dete je bilo zadavljeno ali zažušeno. Detomorilka je bila obsojena na tri leta težke ječe.

Cerkveno slavnost so imeli dne 27. julija v Framu, pa se je žalostno končala. V Turnerjevi gostilni sta se namreč sprla delavec Franc Kobale in posestnikov sin Franc Plečko iz Račjega. Kobaletu je pomagal brat Janez, ki je zasadil Plečko nož v hrbet ter mu prerezal žilo. Čez tri dni je Plečko izdihnil. Zaradi tega hudodelstva je bil Janez Kobale obsojen na 18 mesecev težke ječe.

Tatinsko družbo so tvorili v Ljutomeru: Kikečev hlapec Štefan Košak, Ignacij Žnideršič in Mihael Hladen. Dne 4. avgusta 1924. so vlomili v Kikečevo mlekarno in prišli do blagajne, v kateri je bilo 26.000 Din. Toda niso je mogli odpreti niti odnesti. Provročili pa so nekaj druge škode, zaradi česar so jim že naslednje jutro prišli na sled. Obsojeni so bili: Ignacij Žnideršič na 2 leti, Štefan Košak na 18 in Mihael Hladen na 20 mesecev težke ječe.

Tajne razprave v Mariboru so bile tri: Prva zaradi 51letnega delavca Alojzija Keuca iz Mote pri Ljutomeru, ker je posilil 17letno slaboumno Marijo Z. v Žerovincih. Dobil je dve leti težke ječe. Drugi se je zaradi enakega zločina zagovarjal Jernej Falež, ki je že 18krat predkaznovan. Zaradi prestopka zoper javno нравnost je dobil le 1 mesec strogega zapora. Tretji, Peter Merčnik, posestnik v Štajngovi in že 19krat predkaznovan, se je zagovarjal zaradi posilstva, krvoskrunstva, javnega nasilja in še tatvine po vrhu. Razprava pa je bila preložena.

CELJSKA POROTA.

Ubijalec. Franc Drogenik, 24letni oženjeni posestnik s Stojnega sela, je letos 4. junija

v pijanosti napadel svojega svaka Lončariča in ga tako obklal, da je Lončarič naslednje jutro izdihnil. Ker je Drogenik vse skesano priznal, so mu porotniki zločin, storjen v duševni zmedenosti — oprostili.

Krvav likof. Dne 16. maja po končanem likofu pri posestniku Koletiju v Orehovem je zidar Jože Seničar zvečer na dvorišču udaril z nekim gredmetom zidarja Ivana Perca, da mu je presekal desno ključnico odvodnico. Poškodba je bila smrtna. Vendar je krivdo za ubijalca Seničarja hotel prevzeti njegov sin Ivan, ki je tudi bil zraven. Ampak na podlagi vseh okolnosti so porotniki dognali krivdo očetovo, nakar je ubijalcu Seničarju bilo prisojenih 5 let težke ječe.

Zakrknjena detomorilka. Marija Razboršek, 25letna kmečka hči iz Grahovš nad Laškim, je že dvakrat zadavila sad greha, v čemer so ji končno le prišli na sled. Prisojeni sta ji bili 2 leti težke ječe.

Farovže je rad obiskaval nestalni krojač Anton Kac. Je kot premeten tat že star znavec sodišča. Tokrat pa se je zagovarjal, ker je štirikrat vlomil v župnišče v Podgorju, enkrat v Šoštanju, v ostalem pa sploh pobiral, kjer je iztaknil kaj primernega. Ker si menda želi stalne strehe, mu je bilo prisojenih kar 6 let težke ječe, da bo mir pred njim.

Drzen rop je izvršil čevljarški pomočnik Ivan Zagradišek s tem, da je dne 4. junija t. l. v zdraviliškem parku v Rimskih Toplicah iztrgal letovičarki Beti Gelb usnjato torbico, kjer se je nahajalo 17.000 kron, srebrna urica in naočniki. Tajil je trdovratno, toda vseeno «fasal» 10 let težke ječe.

NOVOMEŠKA POROTA.

Cerkven tat. Anton Stojc, 26letni delavec iz Rajca, je 18. decembra 1919. ponoči iz župne cerkve v Veliki dolini ukradel monštranco, obhajilni kelih in mali kelih, hostije pa raztresel po oltarju. Stvari so šele letos našli v Štojsovem gozdu. Tudi je ta potepin bil obtožen, da je v Rigoncih pri Brežicah ukradel posestnici Mariji Cvetkovičevi brejvo kravo, vredno 10.000 Din. Razprava je preložena.

Roparski umor. Brezposelni delavec France Žinger iz Dolenje vasi je dne 16. junija 1923. zavratno umoril v Smoletovem gozdu pri Zabji vasi posestnika Janeza Rajerja, ga oropal in nato zavlekel v obcestni jarek. Ker so porotniki pri glasovanju storili zmotno s tem, da so glasovali nedosledno, pride ta težki zločin še enkrat na dnevni red.

Rop na Temenici. Delavec Ivan Kralj iz Tance Gore se je dne 6. julija 1922. peljal s posestnikovim sinom Vinkom Strmljanom iz Litije proti Temenici. V bližini Wagenšperškega gradu pa je z ušesom sekire udaril voznička Vinka dvakrat po glavi, da ga je onesvestil, nato pa z vozom in konjem oddirjal po cesti. Ker mu je bilo orožništvo za petami, je pobegnil v Avstrijo. Vendar se je novembra 1923. zopet vrnil in bil takoj aretiran. Ker pa je glavna priča izostala, je bila obravnava preložena.

Brata je ustrelil Jože Flis v Rajhenburgu. Zivel je v večnem prepiru z bratom Antonom, ki je prevažal brod preko Save. Usodnega večera je Jože v vinjenosti pomeril s puško v utico na brodu in oddal dva strela ter s tem usmrtil Antona, ki se je nahajal na brodu. Jože Flis je bil obsojen le na 5 mesecev strogega zapora in na plačilo odškodnine pokojnikovi ženi.

Zanimivosti

„Brezlično brzojavljanje“ jetnikov

Marsikateri zločin se izvrši po tako dobro premišljenem načrtu, da mora marsikdo vzkliskniti: Ako bi ti ljudje, ki kažejo toliko nadarjenost, svoje zmožnosti obrnili v drugo smer, bi dosegli zelo mnogo v življenju.

Ko je enkrat zločinec za zidovjem, se splošno domneva, da policija lahko mirno spi, ker je odrezan od ostalega sveta in ravno tako od svojih zločinskih tovarišev. — Pa ni tako, kajti tudi v jetnišnici je «brezlično brzojavljanje» tako razvito kakor v trgovinskem življenju. Toda tega niso uvedle oblasti, temveč kaznjenci, deloma da se kraškočasijo, deloma da napravijo poslednji poizkus, odtegniti se pravici.

V neki kaznilnici so dognali, da sta se dva kaznjenca pogovarjala skozi cevi v stranišču. Ko se jima je preprečilo to občevanje, sta si izmislila drugačen način. Nastanjena sta bila vsak na enem koncu poslopja. Nekega dne je eden zblaznel in je začel govoriti v samih številkah. Ko je prišel paznik, ga je jetnik obsul s celo ploho številčk. Delal se je, kakor bi sešteval: ena, šest, pet, dvanajst, petnajst, štiriindvajset . . . Ta čudovita blaznost je zanimala paznika, ki je mislil, da se jetnik s tem samo dela blaznega. Zato ga je pustil pri miru. — Jetnik je sem in tja stopil tudi k oknu in klical številke na dvorišče. Drugi kaznjenci so sicer to čuli, pa niso pri tem mislili ničesar posebnega. Na drugem koncu kaznilnice pa je neki kaznjence pazno poslušal številke in ga tudi sam oponašal ter zaklical skozi okno celo vrsto številčk. Blaznik se je kazal zaradi oponašanja zelo razburjenega, pričel je besneti in še glasneje klical številke skozi okno. To se je ponavljalo vsak dan po dvakrat in drugi kaznjenci so vedno poslušali pri oknu in se veselili male izpremembe. Tudi pazniki so se zabavali nad tem.

Neki uradnik pa je nekega dne opazil, da blaznik šteje vedno samo do 24. Ko so slednjič dognali, da je vsaka številka pomenila črko, je bilo že prepozno. Oba kaznjenca sta se že dogovorila o vsem, kar je bilo potrebno, da zapeljeta na napačno pot preiskovalnega sodnika.

V mnogih primerih se pogovarjajo tudi potom tal. Eden jasno in počasi govori v tla, drugi v oddaljeni celici poslušaja in razume vsako besedo.

Najobičajnejši način, proti kateremu so pazniki brez vsake moči, pa je trkanje na steno. Vsaka črka je izražena z gotovim številcem udarcev. Za nekatero besedo je treba nešteto udarcev, toda kaznjenci imajo dovolj časa in v dolgih letih zavora bi se ne imeli že prav ničesar povedati, ako bi to občevanje šlo tako naglo od rok kot navadno govorjenje.

Pri že obsojenih kaznjencih se pazniki ne brigajo toliko za ta «brezlični brzojav», a nevarnejši je pri kaznjencih v preiskovalnem zaporu, kajti dogovoriti se morejo glede zagovora tako natančno, da jim preiskovalni sodnik ne more do živga. Kadar tedaj pazniki opazijo trkanje, prično sami trkati na steno. Oponašati hočejo «brezlični brzojav», ki se jim pa redkokdaj posreči.

Ženski kotichek

Lep za porcelan. Narediš ga, če primešaš raztopljenemu arabskemu gumijsu toliko žganega gipsa, da se naredi precej gosta kaša. Prelomljene porcelanaste dele nato namaži, ne predebelo, s to kašo, jih dobro skupaj stisni ter pusti, da se tri dni suše.

Lep za usnje. Zmes, s katero usnje na usnje prilepiš, narediš, ako raztopiš v železni posodi na žerjavici enake dele smole in gutaperče; premešaj in rabi gorko zmes.

Kako zakrpaš les. Vzemi čistega žaganja, če mogoče iz bukovega lesa, ter ga pomešaj z vodo, v kateri si raztopil klej (lim). S to tvarino dobro zamaži luknjo ali razpoko, ki jo hočeš zamašiti. Potem potrosi po vrhu še drobnega žaganja ter dobro potolci. Ko se zamazilo posuši, odrgni in pogladi s steklenim papirjem in šmirgljem. Ta krpa iz žaganja je kot najtrši les ter drži tudi vsak žebelj.

Za smeh in kratek čas

V temi vidi.

Jožek: «Mama, naša služkinja pa tudi v temi vidi.»

Mama: «Kako to?»

Jožek: «Včeraj, ko smo v popolni temi šli po stopnicah, je zašepetala proti stricu, da se ni še nič obril.»

Ni baš rahločuten.

«Dragi Abraham, kako si mogel dati hčer človeku, ki je odsedel pet let v ječi?» se je jezil neki modernejši žid napram svojemu rojaku.

«Kaj, pet let? O ti nesramni lažnivec, meni pa je rekel, da je sedel samo dve leti.»

Kotichek za ugankarje

REŠITEV UGANK V ŠT. 36.

Zemljepisni diamant. 1.) P. 2.) Ren. 3.) Litva. 4.) Šmattno. 5.) Petrograd. 6.) Beograd. 7.) Pariz. 8.) Rab. 9.) D.

Izpreminjanje. Kos, kosa, koza.

Razlika. Kósi, kosíti.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Šmihel-Stopiče pri Kandiji. Iz vašega dopisa ne moremo razbrati, kaj želite. Sploh opozarjamo dopisnike, da se izražajo jasno, ker nerazumljivih dopisov ne moremo priobčevati.

Mirna (Dolenjsko). Vaša pesem je malo preveč žaljiva. Pošljite nam mogoče novo in z opisom cele zadeve, da bomo vedeli, za kaj gre.

Miklošičeva c. 13

Najcenejše strešno kritje!

Združene opekarne, d. d. v Ljubljani
prej VIDIC-KNEZ, tovarne na Viču in Brdu

radijo v poljubni množini, takoj dobavno, najboljše preizkušene megle strešnikov, z eno ali dvema zareza, kakor tudi bobrovec (biber) in

zidno opeko.

Na željo se pošljeta takoj popis in ponudba!

POSLANO.

Podpisani Franc Gros iz Tacna št. 50 preklicujem in obžalujem vse, kar sem dne 30. avgusta 1924. govoril v gostilni pri Travnu v Tacnu proti gg. Pavlu Koviču, Josipu Macarolu in Jožetu Slavcu.

Ljubljana, dne 13. septembra 1924.

Franc Gros.

Edino JUHAN
nadomesti in prekosi
okus in redilnost
mesa v hrani.

Suhe gobe - fižol
kupuje 63
M. Geršak & Komp.
Ljubljana, Kongresni trg 10.

Poceni češko perje!
Kilogram sivega opuljenega perja
70 Din, napol belega 90 Din, belega
100 Din, boljsega 120 in 150 Din,
mehkega, jakega, puha 200 in 225 Din, boljše vrste
275 Din. Pošiljstvo carinsko prosto, proti povzetju, od
300 Din naprej poštnine prosto. Vzorec zastonj.
Blago se tudi zamenja in neugajajočo vzame nazaj.
Naročila samo na trdko BENEVIKT SACHSEL, LOBEZ št. 45
pri Plznu (Čehoslovaška). Poštno pošiljke trajajo iz
Čehoslovaške v Jugoslavijo okrog 14 dni. 60

Lovel, gozdarji, delavci, priporočamo Vam,
da si kupite

obleke,

pelerino, sukaje, hlače, dežne plašče iz gume, vsakovrstno perilo po najnižji ceni le pri konfekcijski industriji!

Drago Schwab, Ljubljana

Dvorni trg št. 3 (pod Narodno kavarno).

Največja zaloga vsakovrstnega blaga za moške in dečke. Zuhtevajte vzorec!

Naročeno blago se razpošilja po poštne povzetju. V lastni režiji se izdelujejo usnjeni (kožni) rekeci, hlače in čepice v črni, rjavi in sivi barvi.

Obleko po meri.